

Özbey, K. Y. & Demirel, Y. (2023). "İhtisas Üniversitelerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu Üniversitesi Örneği", *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 07(13), 224-238

Doi: 10.55775/ijemi.1374158

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ijemi>

Başvuru Tarihi/Received Date: 16.10.2023 Kabul Tarihi/Accepted Date: 16.12.2023

Araştırma Makalesi/Research Article

İhtisas Üniversitelerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu Üniversitesi Örneği

Lecturer, Kazım Yasin ÖZBEY, ORCID: 0000-0002-8902-5145,
Kastamonu University, Türkiye; kyozbey@kastamonu.edu.tr

Professor Dr. Yavuz DEMİREL, ORCID: 0000-0003-3478-6307,
Kastamonu University, Türkiye; ydemirel@kastamonu.edu.tr

The Effect of Specialized Universities on Regional Development: The Example of Kastamonu University in The Western Black Sea Region

İhtisas Üniversitelerinin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu Üniversitesi Örneği

Abstract

Özet

Universities are structures that significantly contribute to economic development in the regions where they are located. The most important of these contributions are the static contributions provided by academics, administrative staff and students at universities. Dynamic contributions, which are another type of contribution, increase the education level of the society, whose results will be seen in the longer term and thus enable the development of human capital. Kastamonu University's specialization in the field of Forestry and Nature Tourism to the regional economy consists of static and dynamic contributions. In this study, the contribution of Kastamonu University, as a specialized university, to the economy of the TR82 region will be examined in terms of Static (income and employment) and Dynamic (training, panels, symposiums, intellectual industrial property rights, etc.).

Üniversiteler, buldukları bölgelerde ekonomik kalkınmaya önemli katkılar sağlayan yapılardır. Bu katkılarının başında üniversitelerde yer alan akademisyenler, idari personel ve öğrencilerin sağladığı Statik katkılar gelmektedir. Bir diğer katkı türü olan Dinamik katkılar ise daha uzun vadede sonuçlarının görüleceği toplumun eğitim seviyesinin artmasına ve böylece beşeri sermayenin gelişmesini sağlayan katkılardır. Kastamonu Üniversitesi Ormanlık ve Tabiat Turizmi alanında ihtisaslaşmasının bölge ekonomisine katkısı statik ve dinamik katkılardan oluşmaktadır. Bu çalışmada bir ihtisas üniversitesi olan Kastamonu Üniversitesinin TR82 bölgesi ekonomisine katkısı Statik (gelir ve istihdam) ve Dinamik (eğitim, panel, sempozyum, fikri sınai mülkiyet hakları vb.) yönden incelenecektir.

Keywords: Forestry, Tourism, Nature Tourism, Specialization, Regional Development

Anahtar Kelimeler: Ormanlık, Turizm, Tabiat Turizmi, İhtisaslaşma, Bölgesel Kalkınma

Jel Classification: I23, O43, R11

JEL Sınıflandırması: I23, O43, R11

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışmada, araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulduğu yazarlar tarafından taahhüt edilmektedir.

Yazar Katkı Oranları: Birinci yazarın katkı oranı %50; İkinci yazarın katkı oranı %50

Çıkar Beyanı: Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Beyanı: Çalışma Etik Kurulu kararı gerektirmemektedir.

1. Giriş

Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin ekonomik ve sosyal yönünün hayatın içerisindeki payı her geçen gün artmaktadır. Bu payın artması ile birlikte üniversitelerin önemi de giderek artmaya başlamıştır. Bununla birlikte Üniversiteler, üçüncü nesil üniversite yaklaşımı çerçevesinde bilim ve teknoloji üretiminin yanında, buldukları bölge ekonomisi başta olmak üzere ülke ekonomisine de katkı sağlamaya başlamışlardır (Acaroğlu, Kartal, ve Güllü, 2018).

Üniversiteler genellikle istihdam yaratmakta, devletlerin vergi gelirlerini artırmakta ve yerel ekonomiyi canlandırmaktadır. Yenilikçi üniversiteler ekonomik kalkınmanın lokomotifidir. Üniversitelerin teknoloji transferi, yerel işgücünün kalitesinin artırılması, yaşam kalitesinde ve kamu hizmetinde iyileştirmeler şeklinde etkilerinin olduğu söylenebilir (Siegfried, Sanderson, ve McHenry, 2006).

Beşeri sermayesi, inovasyon ve Ar-Ge yatırımı, istikrarlı ve sürdürülebilir büyüme elde etmek için temel önceliklerdir. Üniversiteler, beşeri sermayesinin oluşturulması, inovasyon ve Ar-Ge çalışmalarını gerçekleştirdiği ve bu çalışmaların sonuçlarının topluma aktarılması gibi bir işleve sahip olduklarından, buldukları alanlarda sosyo-ekonomik gelişmede kilit rol oynarlar. Uzun vadeli bu faydalara ek olarak, üniversiteler kısa vadede belirli bir alandaki genel ekonomik faaliyete de katkıda bulunurlar. Yereldeki mal ve hizmetlere yönelik harcamalar ve çalışanlara ödenen maaş ve ücretler, buldukları yerel ekonomi üzerinde önemli bir ekonomik etkiyi oluşturmaktadır. Ayrıca üniversiteler, öğrenciler, personel ve üniversite faaliyetlerine katılan diğer kişiler adına nüfus hareketleri yaratma kapasitesine sahiptir. Sosyo-ekonomik çevre açısından da üniversiteler, kültürel varlıklar gibi bir dizi maddi olmayan varlık sağlayarak buldukları bölgenin kültürel ortamını, imajını vb. sürdürmesine katkıda bulunurlar (Pastor, Pérez ve Fernández de Guevara, 2013).

Üniversiteler, içerisinde yer aldıkları illere başta bilimsel bilgi olmak üzere eğitim, sosyal, insan kaynakları ve ekonomik alanda değer katan önemli kurumsal yapılardır (Ceyhan ve Güney 2011). Bu kurumsal yapının içerisinde yer aldığı ilin ve bölgenin ekonomisine sağladığı ekonomik katkı değerlendirildiğinde, kurumsal olarak kendi yönetimi için yaptığı harcamalarla, istihdam ettiği akademik ve idari personel ve üniversitede okuyan öğrencilerin yaptığı harcamalar ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte üniversite-sanayi işbirliği sayesinde sanayiye aktarılan bilimsel bilginin ekonomik değere dönüşmesiyle ve fikri mülkiyet haklarının ticarileştirilmesi gibi çalışmalarla sağladığı ekonomik faydanın da önemli bir düzeyde olduğu değerlendirilebilir.

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) ve o zamanın Kalkınma Bakanlığı işbirliğiyle hem üniversitelerin buldukları bölgeye olan katkılarını arttırmak hem de belirli alanlarda ihtisaslaşmaya teşvik etmek amacıyla özellikle 2006 yılı sonrasında kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarına yönelik “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması” çalışması başlatmıştır. Bu çalışma kapsamında 2016 yılından itibaren ilan edilen ve 22 üniversitenin yer aldığı ihtisaslaşma alanları Tablo.1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: İhtisas Üniversiteleri ve İhtisaslaşma Alanları

S.N.	Üniversite	İhtisas Alanı
1	Batman Üniversitesi	Enerji
2	Giresun Üniversitesi	Fındık
3	Gümüşhane Üniversitesi	Madencilik
4	Iğdır Üniversitesi	Katma Değeri Yüksek Tarımsal Ürünler
5	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Hassas Tarım Uygulamaları ve Yenilikçi İşleme Teknolojileri
6	Munzur Üniversitesi	Stratejik Hammaddeler ve İleri Teknoloji Uygulamaları
7	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Doğal ve Kültürel Miras Turizmi
8	Aksaray Üniversitesi	Spor ve Sağlık
9	Artvin Çoruh Üniversitesi	Tıbbi ve Aromatik Bitkiler
10	Bartın Üniversitesi	Akıllı Lojistik ve Bütünleşik Bölge Uygulamaları”
11	Bingöl Üniversitesi	Tarım ve Havza Bazlı
12	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Hayvancılık
13	Düzce Üniversitesi	Sağlık ve Çevre
14	Hitit Üniversitesi	Makine ve İmalat Teknolojileri
15	Kastamonu Üniversitesi	Ormancılık ve Tabiat Turizmi
16	Kırklareli Üniversitesi	Gıda
17	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Tarım ve Jeotermal
18	Muş Alparslan Üniversitesi	Hayvancılık
19	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Çay
20	Siirt Üniversitesi	Tarım ve Hayvancılık
21	Uşak Üniversitesi	Tekstil, Dericilik ve Seramik
22	Yozgat Bozok Üniversitesi	Endüstriyel Kenevir

Kaynak: URL-1, 2023

Kastamonu Üniversitesi "Ormancılık ve Tabiat Turizmi" alanında ihtisaslaşacak üniversite olarak seçilmiştir. Bu alanda ihtisaslaşma çalışmaları yürüten Kastamonu Üniversitesinin vizyonu “*İhtisas alanlarında; akademik ve bilimsel araştırmalar ile referans gösterilen, ulusal ve uluslararası işbirlikleri ile fark oluşturan ve tercih edilen bölgesel kalkınma odaklı bir üniversite olmak*” şeklinde belirlenmiştir. Bu vizyon çerçevesinde çalışmalarını sürdüren Kastamonu Üniversitesi ormancılık ve tabiat turizmi alanlarında, Kastamonu Üniversitesinin, Batı Karadeniz bölgesinin ve Ülkemizin gelişmesine ekonomik olarak fayda sağlayacak ulusal ve uluslararası projeler, bilimsel araştırma çalışmaları ve buna benzer birçok faaliyeti sürdürmektedir. Kastamonu Üniversitesi bu vizyonu kapsamında 2019 yılında

Ormanlık ve Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Koordinatörlüğünü (OTTİ) kurmuş ve bu koordinatörlük ihtisaslaşma alanındaki projeleri ve çalışmalarını koordine etmeye başlamıştır (URL-4, 2023). İhtisas alanında çalışmalarını sürdüren Kastamonu Üniversitesi çalışmalarında aşağıda sıralanan hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır;

- Bölgesel ve ulusal kalkınmaya destek sağlamak. Kalkınmada yer alan paydaşların destekçisi olmak,
- Nitelikli eğitimler ile öğrencileri yetiştirmek ve katma değer yaratacak işlerde çalışabilecek kalifiye personel sayısını artırmak,
- Kastamonu Üniversitenin ihtisas alanında mevcut iç kaynaklarının yetkinliğini artırmak,
- Bölgenin yatırımcılar için cazip hale gelmesini sağlayarak yatırımcıları bölgeye çekebilmek ve böylece Kastamonu'nun ve bölgenin ekonomisine katkıda bulunmak,
- Toplumsal farkındalık ve bölge halkının bilinçlendirilmesini sağlamak,

Bu çalışmada Kastamonu Üniversitesi'nin ormancılık ve tabiat turizmi alanında ihtisaslaşmasından sonra Kastamonu ili ekonomisine ve bulunduğu bölgeye ihtisaslaşma alanlarında yaptığı faaliyetler kapsamında sunduğu katkı ele alınacaktır. Bu katkının incelenmesi için öncelikle TR82 bölgesinin, Kastamonu ilinin ve Kastamonu Üniversitesinin ekonomik olarak genel durumu irdelenecek, ardından OTTİ koordinatörlüğü, Kastamonu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü ve Kastamonu Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisinden edinilen bilgiler doğrultusunda üniversitenin bölge ekonomisine katkısı incelenecektir.

2. TR82 Bölgesinin-Kastamonu İli Ekonomisinin ve Kastamonu Üniversitesinin Genel Durumu

Türkiye'de şehirleri buldukları coğrafi bölgelere göre sınıflandırdığımız geleneksel sınıflandırmanın yanı sıra, istatistiki bölge birimleri sınıflandırması (İBBS) olarak bilinen bir sınıflandırma çeşidi ile de günümüzde sınıflandırabilmekteyiz. Bu sınıflandırma türü Avrupa Birliği (AB) uyumları kapsamında yapılan ve 2002 yılından beri uygulanan bir sınıflandırma çeşididir. Bu sınıflandırma AB ile verileri karşılaştırmanın yapılabilmesini sağladığı gibi bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin de rahatlıkla yapılabilmesini sağlamaktadır (Kanbir 2022). İBBS sıralamasına göre 12 Düzey-1 Bölgesi, 26 Düzey-2 Bölgesi bulunmaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi Düzey-1 bölgelerinden biri olan TR8 bölgesi olarak adlandırılmakta ve bu bölgede TR81 Bartın, Karabük, Zonguldak, TR82 Çankırı, Kastamonu, Sinop ve TR83 Amasya, Çorum, Samsun, Tokat illerinden oluşmaktadır. Şekil.1'de İBBS sıralamalarına göre Düzey-2 bölgeleri ve bu bölgelerin sosyo-ekonomik durumları kademelerine göre gösterilmektedir.

Şekil 1: İBBS sıralamalarına göre Düzey-2 bölgeleri

Kaynak: KUZKA, 2021

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının en son 2017 yılında yayınladığı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) verilerine göre TR10, TR41, TR42, TR51, TR31 ve TR61 Bölgeleri en gelişmiş bölgeler iken; TRA2, TRB2, TRC3 ve TRC2 Bölgeleri ise en düşük kademede yer almaktadır. TR82 Bölgesi ise 3. kademede yer almaktadır. Türkiye genelinde, 2018 yılı verilerine göre Düzey-2 bölgeleri kapsamında TR82 Bölgesi 26.134.655.656 TL ciro ile 25. sırada, 446.328.521 TL ihracat verisi ile 23. sırada yer almaktadır (KUZKA, 2021).

TR82 Bölgesinde yer alan illerde birer üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerde toplam 33 fakülte, 445 bölüm, 145 lisans ve 156 ön lisans programları bulunmaktadır. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Akademik Performans Araştırma Merkezinin (URAP) gerçekleştirdiği analize göre Türkiye'deki 176 üniversite arasında Kastamonu Üniversitesi 76, Çankırı Karatekin Üniversitesi 96 ve Sinop Üniversitesi 99. sırada yer almaktadır (KUZKA, 2023).

TR82 Bölgesinde yer alan illerdeki üniversitelerde öğrenim gören öğrenci sayıları ile akademik ve idari personel sayıları Tablo.2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: 2022-2023 dönemi Üniversitelerin personel ve öğrenci sayıları

S.N.		Akademik Personel	İdari ve Diğer Personel	Öğrenci
1	Çankırı Karatekin Üniversitesi	743	602	16.145
2	Kastamonu Üniversitesi	947	721	29.447
3	Sinop Üniversitesi	599	534	12.529

Kaynak: Üniversitelerin Öğrenci ve Personel Daire Başkanlıkları, 2023

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2021 yılı istatistiklerine göre TR82 Bölgesinin toplam nüfusu 790.515 kişidir. TR82 bölgesinde Tablo.3'te yer alan verilere göre ise 15 yaş ve üzerindeki kişilerin nüfusu 635.000 kişidir. İşgücü katılma oranı yüzde 51,6 olarak gösterilmektedir.

Tablo 3: 2022 yılı bölgesel işgücü göstergeleri

S.N.	TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	Toplam	Kadın	Erkek
1	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin kişi)	635	323	313
2	İşgücü (Bin kişi)	328	123	205
3	İstihdam edilenler (Bin kişi)	309	115	194
4	İşsiz (Bin kişi)	19	8	11
5	İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin kişi)	308	199	108
6	İşgücüne katılma oranı (%)	51,6	38,2	65,4
7	İstihdam oranı (%)	48,6	35,6	62
8	İşsizlik oranı (%)	5,8	6,7	5,2

Kaynak: İŞKUR, 2022

Kastamonu valiliği tarafından geliştirilmiş olan “KASTABİL İl Bilgi Sistemi” 2021 yılı verilerine göre Kastamonu ilinin kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasılası 67.934 TL’dir. 2022 yılı verilerine göre ilin toplam ihracatı 332.889.390 \$ iken toplam ithalat tutarı 241.754.568 \$ olarak gerçekleşmiştir. Kastamonu ilinde üretim yapan işletmeler ve bu işletmelerde istihdam edilen kişi sayısı 14.017 olup, istihdamların sektörlere göre dağılımı Tablo.4’te gösterilmektedir (URL-2, 2023). Türkiye İş Kurumu’nun iş gücü piyasası araştırması sonuç raporunda (2022) Ağustos 2022 dönemi SGK verilerine göre Kastamonu ilinde sigortalı istihdamı sağlayan toplam işyeri sayısı 8.187 iken, bu işyerlerinde toplam 56.877 sigortalı istihdam edilmektedir.

Tablo 4: Üretim Yapan Sanayi İşletme Sayısı ve İstihdam Bilgileri

S.N.	Sektörler	İşletme	İstihdam
1	Gıda, İçki ve Tütün İmalat	162	1662
2	Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri İmalatı	65	3935
3	Orman Ürünleri ve Mobilya İmalatı	363	4394
4	Kâğıt, Kâğıt Ürünleri ve Basım İmalatı	5	73
5	Kimya, Petrol, Kömür, Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı	38	442
6	Taş ve Toprağa Dayalı İmalat Sanayi	70	1027
7	Metal Eşya, Makine Teçhizat, Ulaştırma Aracı, İlmi ve Mesleki Ölçme Aleti İmalatı	89	597
8	Diğer İmalat Sanayi (Maden)	36	1887

Kaynak: URL-2, 2023

Kastamonu Üniversitesi Kastamonu ilindeki tek üniversitedir. 01 Mart 2006 tarihinde kurulmuştur. Türkiye’nin gelişmekte olan genç üniversitelerinden biridir. Bilimsel, sosyal, kültürel, fiziki ve sportif alanlardaki atılımları ile adından söz ettirmektedir. Üniversite üç kampüsten oluşmaktadır. Kuzeykent Kampüsü, Tıp Fakültesi Kampüsü ve Eğitim Fakültesi Kampüslerinde hizmet vermektedir. 14 fakülte, 3 enstitü, 2 yüksekokul, 13 meslek yüksekokulu, 23 araştırma ve uygulama merkezi, 17 koordinatörlük, TÜRKAK tarafından bir takım analizleri akredite edilmiş Merkezi Araştırma Laboratuvarı (MERLAB), Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Teknokent) ve Teknoloji Transfer Ofisi (TTO) bulunmaktadır. Üniversitede 947 akademik, 721 idari personel görev yapmakta olup 2022-2023 akademik yılı Eylül 2023 istatistiklerine göre toplam 29.447 öğrenci öğrenim görmektedir (URL-3, 2023).

3. LİTERATÜR TARAMASI VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Literatür Taraması

Bluestone (1993), Umass Boston Üniversitesinin ekonomik etkisine ilişkin gerçekleştirdiği çalışmada, üniversite yalnızca yüksek düzeyde eğitilmiş bir iş gücü sağlayarak ülkenin rekabet edebilirliğine ve yaşam standardına önemli bir katkı sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilere aslında devlet tarafından sağlanan finansal desteğin daha fazlasını öğrencilerin harcamalarıyla ekonomiyeye kazandırdığını ve böylece devlete aslında iade ettiğini belirtmektedir. Benzer olarak Blackwell, Cobb, ve Weinberg (2002), bir ildeki üniversite öğrencilerinin sayısının, özellikle perakende ve hizmet sektöründe istihdama olumlu bir şekilde katkısı olduğunu, öğrencilerin harcamalarının yerel ekonomi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu öne sürmekle beraber, bu etkinin büyüklüğünü tahmin

edemediklerini belirtmişlerdir. Yükseköğrenim kurumlarının ekonomik etkisinin tahmin edilmesi sorununun, ithal ikamesi etkilerinin ihmal edilmesi, beşeri sermaye etkilerinin yetersiz ele alınması ve üniversiteye özgü etkileri belirleme sorunları nedeniyle başarılı bir şekilde tahmin edilemediğini ifade etmektedirler. Pastor vd. (213) yaptıkları çalışmada, Valencia devlet üniversiteleri kaynakları (öğrenci, personel ve kurum harcamalar) tarafından yapılan toplam harcamanın çıktıya 3.048,4 milyar Euro, gelire 1.353,6 milyar Euro ve yılda yaklaşık 39 bin istihdama katkısı olduğunu belirtmektedirler. Yerel kalkınmaya ekonomik anlamda katkı sağlayan üniversitelerle ilgili olarak Steinacker (2005), ise iki noktanın göz önüne alınması gerektiğini belirtmektedir. Birincisi, diğer bölgelere göre daha az gelişmiş bölgelerde nispeten küçük üniversiteler kurulmuştur ve bunlar buldukları ülkenin genel ekonomisine nispeten daha küçük katkılar sağlamışlardır. Bu üniversitelerin gerçekleştirdiği çalışmaların genel ekonomi üzerinde büyük bir etkisi olmadığı düşünülebilir. İkincisi, üniversiteler yerel bölgelere yaptıkları doğrudan ve dolaylı katkıları raporlamaya istekli değillerdir. Ancak, yerel bölgeler bu üniversitelerin varlığından etkilendiğini belirtmektedir. Buradan hareketle Kastamonu Üniversitesinin bulunduğu bölgede nispeten küçük iller bulunmakta ve Kastamonu Üniversitesi de kuruluş olarak genç bir üniversite olduğu göz önüne alındığında ülke ekonomisine katkısının düşük olacağı değerlendirilebilir. Öte yandan küçük üniversitelerin yerel ekonomiye katkısını kayıt altına alma konusunda Kastamonu üniversitesinin son derece istekli olduğu ve birçok veriyi kaydederek istatistiksel raporlamalarda kullandığı söylenebilir.

Bu bağlamda literatürde Kastamonu Üniversitesi özelinde yapılmış çalışmalar da yer almaktadır. Yolcu vd. (2012), yaptıkları çalışmada Kastamonu Üniversitesi'nin Kastamonu ilinin ekonomisine katkısını incelenmiş ve bu katkının doğrudan ve dolaylı katkılar olarak ele almıştır. 2010-2011 akademik yılında yapılan bu çalışmada toplam katkı 281.047,678 TL olarak tespit edilmiştir. Ayrıca istihdama katkısı da 5.842 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışmanın yapıldığı dönemde toplam öğrenci sayısı 9.695, akademik ve idari personel ise 635 kişi olduğu belirtilmiştir. Benzer bir çalışma da Kalkan, Dilek ve Kesgingöz (2019), tarafından gerçekleştirilmiştir. Kastamonu Üniversitesi öğrencileri ve personelinin 2018 yılında elde ettikleri gelirler ve gerçekleştirdikleri harcamaları belirlemek için bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada Kastamonu Üniversitesinin şehir ekonomisine katkısı statik etki (doğrudan, dolaylı ve uyarılmış) yönünden ele alınmış, gelir ve istihdam etkisi bağlamında irdelenmiştir. Yapılan çalışma sonucuna göre 2018 yılında Kastamonu Üniversitesi'nde istihdam edilen personel sayısı, yani doğrudan statik istihdam etkisi, 1.407 kişi olarak tespit edilmiştir. Doğrudan statik gelir etkisi olarak Kastamonu Üniversitesi personeline ödenen net maaş ve döner sermaye gelirleri ele alınmış ve toplam 75.611.166,48 TL olarak belirlenmiştir. Statik gelir etkisi öğrenciler yönünden araştırılmış ve öğrencilerin 2018 yılı içerisinde elde ettikleri gelir ve gider verilerine göre toplam harcamaları 224.564.889 TL olarak tespit edilmiştir. Diğer yandan üniversitenin genel bütçe harcamaları 27.997.726 TL, döner sermaye harcamaları 150.985.337 TL ve Sağlık Kültür ve Spor Dairesi harcamaları 6.858.438,19 TL olarak belirlenmiş ve statik gelir etkisi olarak ifade edilmiştir. Tüm bu verilere göre de 2018 yılında Kastamonu Üniversitesinin dolaylı statik gelir etkisi toplam 410.406.390,19 TL olarak belirlenmiştir. Aynı çalışmada dolaylı statik istihdam etkisi irdelenmiş ve Kastamonu Üniversitesinin şehir ekonomisine dolaylı istihdam katkısı 3199 kişi olarak hesaplanmıştır. Kastamonu Üniversitesi'nin bölge ekonomisine toplam uyarılmış etkisi ise 4.335.994.758,04 TL olarak hesaplanmıştır. Aynı şekilde Gümüş ve Ekiz (2017), yaptıkları çalışma neticesinde Kastamonu Üniversitesinde okuyan öğrencilerin barınma ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaptıkları harcamanın 60 milyon TL, diğer yandan tüketim için yaptıkları harcamalarının ise 173,6 milyon TL olduğunu belirtmişlerdir. Dağlar (2018), ise çalışmasında TR82 bölgesindeki illerde üniversitelerin açılmasıyla birlikte, akademik, idari ve öğrenci sayılarının arttığını belirtmiştir. 2008 yılı ile 2015 yılı karşılaştırılmış ve TR82 bölgesinde akademik personel sayısının %399 arttığı belirlenmiştir. Bu artışın Türkiye genelinde %55 olduğu vurgulanmıştır. Bu

üniversitelerin kurulmuş olmasının sanayiciler açısından nitelikli eleman istihdamı temininde avantaj oluşturacağı belirtilmiştir.

Kastamonu Üniversitesi özelinde yapılan çalışmalara paralel olarak ülkemizdeki farklı üniversitelerde de benzer çalışmalar yapılmıştır. Çayın ve Özer (2015), tarafından yapılan çalışmada Muş Alparslan Üniversitesinde 2010-2011 eğitim-öğretim döneminde üniversitenin şehir ekonomisine doğrudan ve dolaylı istihdam ve gelir katkısı araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 417 doğrudan ve 477 dolaylı olmak üzere toplam 894 kişi istihdam katkısı olduğu belirtilmiştir. 11.075.394 TL doğrudan ve 29.587.176 TL dolaylı olarak toplam 40.662.570 TL gelir katkısı olduğu tespit edilmiştir. Bir başka çalışmada Altuntaş ve Erilli (2015), tarafından yapılmıştır. Çalışmada Sivas ili ekonomisine Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin kazandırdığı doğrudan ve dolaylı katkılar araştırılmıştır. Yapılan çalışmaya göre öğrencilerin Sivas ili ekonomisine toplam katkısı 549.248.455 TL olarak hesaplanmıştır. Koç (2019), tarafından yapılan çalışmada, Çorum ilinde yer alan Hitit Üniversitesi öğrencilerinin kent ekonomisine katkısı araştırılmış ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin 9 aylık harcamalarının 18,9 Milyon TL olarak bulunmuştur. Tüm üniversite öğrencilerinin 9 aylık harcama tutarı ise 105 Milyon TL'ye yaklaştığı bildirilmiştir. Benzer olarak Altunç ve Yılmaz (2019), yaptıkları çalışmada 2018 yılında Siirt Üniversitesinde okuyan öğrencilerin yaptıkları harcamaların kent ekonomisine katkısı tespit edilmeye çalışılmıştır. 13.410 üniversite öğrencisinin 9 aylık bir dönemde Siirt iline 72.414.000 TL ekonomik katkı sağladığı söylenmektedir.

3.2. Kavramsal Çerçeve

Kalkınma kavramı ülkelerde belirli dönemlerin birbiriyle kıyaslanması sonucu gözlemlenen ekonomik gelişmeler, bu dönemlerde insanların yaşam standartlarındaki gelişmeler, ürünlerin kalitelerindeki artışlar veya üretim süreçlerindeki iyileşmelerin ekonomik ortamı olarak tanımlanmaktadır (Sevinç, 2011). Kalkınma kavramı bir ülkenin tümünü ele alan ekonomik, siyasal, sosyal, beşeri ve yapısal yönleri olan bir kavramı ifade etmektedir. Kalkınma makro düzeyde tüm ulusun kalkınması için gerçekleşen gelişmelerdir. Kalkınma, ekonomik olarak büyüme ve ilerleme kavramları ile ilişkili olup, bu kavramların birbirini etkilediği genel bir süreci ifade etmektedir. Ekonomideki ilerlemeler kalkınmayı etkilediği gibi ülkenin uzun dönemde ilerlemesine neden olacaktır. Ekonomik kalkınma, sosyal kalkınma ve siyasal kalkınma kavramları da birbiri ile ilişkilidir ve birbirlerinden etkilenirler. Bu bağlamda tüm kalkınma alanlarındaki büyümeler ulusun gelişmesine neden olmaktadır (Öztürk, 2018).

Bölge tanımı olarak birçok farklı alanda tanımlar yapılmakta ancak üzerinde tam olarak anlaşma sağlanan bir tanım bulunmamaktadır. Bölge tanımı farklı amaçlar doğrultusunda ve bu amaçlar farklı kıstaslar içerdiğinden kavram tartışmasına neden olmaktadır. Günümüzde bölge tanımı coğrafi, nüfus, çevre, kalkınma, şehircilik, edebiyat ve tarih gibi çeşitli faktörler göz önüne alınarak yapılmaktadır. Coğrafi olarak değerlendirildiğinde bölge tanımı genel olarak doğal ve kültürel olaylar arasındaki ilişkiyi temel alır (Sevinç, 2011). Doğal olarak değerlendirildiğinde bir şehir kadar küçük olmayan ancak ülke kadar da büyük olmayan alanlar olarak tanımlanabilmektedir. Kültürel olarak bakıldığında ise Kentsel ve Kırsal olarak ayrışma söz konusudur (Kılıç ve Mutluer, 2004). Armstrong ve Taylor (2000) ise bölge kavramını birbirine fiziksel olarak yakın olan yerel birimlerin mekânsal bütünlüşmesi ile oluşan, sınırları çizilmiş bir birim olarak ifade etmişlerdir. Bölge bazen bir mahalleden, birkaç kentten veya ülkeden oluşan karasal alanı ifade ettiği gibi, genel olarak bilindiği anlamında bir ülkeden daha küçük ancak bir ilden de daha büyük mekânı ifade etmektedir. Türkiye 7 bölgeden oluşmaktadır. Ekonomik olarak ise 3 bölge bulunmaktadır. Bunlar Gelişmiş, az gelişmiş ve gelişmekte olan bölgeler olarak adlandırılır. Buraya kadar yapılan bölge tanımları fiziksel alanlar olarak ele alınmıştır. Günümüzde ise daha mekânsal alanlara indirgenerek bölge tanımları yapılmaya başlanmıştır. Özçağlar

(2003), bölge kavramını doğal bölgeler, sosyo-ekonomik bölgeler ve coğrafi bölgeler olarak üç ana başlıkta toparlamıştır. Doğal bölgeleri doğal faktörlerin etkileşimi sonucu oluşan ve benzer özelliklere sahip büyük alanlar olarak tanımlamaktadır. Doğal bölgeleri de kendi içinde farklı fiziki özellikler yönünden ele almakta ve jeomorfolojik, iklimatik, hidrografik, floristik, fauna, pedojenetik ve doğal afet bölgeleri olarak sınıflandırmaktadır. Sosyo-ekonomik açıdan ele aldığı ise yerleşim, nüfus, kültür, hammadde, sanayi ve hizmet bölgeleri olarak sınıflandırmıştır. Son olarak coğrafi bölgeler açısından ele alındığında doğal ve sosyo-kültürel olarak benzerlikler gösteren alanlar olarak belirtilmekle birlikte bu alanların tümünde aynı özellikler görmek mümkün olmadığı için benzer özelliklere sahip alt bölgelere (yörelere, kesimler ve alanlar) ayrılmakta olduğu belirtilmektedir. Bu tanımlardan hareketle çalışmamızda bölge kavramını “hizmet bölgeleri” yönünden ele alınacaktır. Ülkemizde hizmet bölgeleri Avrupa birliği ile uyum kapsamında Devlet Planlama Teşkilatı (2011 yılında Kalkınma Bakanlığı olarak, 2018 yılında ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı olarak yeniden organize edildi) tarafından “İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)” oluşturularak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre de Ülkemiz Düzey 2 başlığında 26 istatistikî bölgeye ayrılmış ve daha sonra Düzey 1 başlığında 12 bölgeye ayrılmıştır. Kastamonu ili Kastamonu-Sinop-Çankırı illerinden ve TR82 olarak ifade edilen bölge içerisinde yer almaktadır.

Genel olarak ekonomik, sosyal ve coğrafi farklılıklar bazı bölgelerin gelişmesine neden olurken bazı bölgelerin ise az gelişmesine neden olabilmektedir. Bu durum bazı bölgelerde yaşayan insanların ekonomik ve sosyal olarak daha düşük standartlarda bir yaşam sürmelerine neden olabilmektedir. Bu farklılığı ortan kaldırmak için uygulanan kalkınma politikaları ve uygulamaları bölgesel kalkınma olarak ifade edilebilmektedir. Kalkınma yerel ve bölgesel kalkınma olarak iki açıdan ele alınabilmektedir. Yerel kalkınma denildiğinde bir il ve bu ilin ilçeleri, mahalleleri ve köyleri gibi alt birimlerini ilgilendiren mikro ölçekli gelişmeler anlaşılırken, Bölgesel kalkınmada ise belirli illerden oluşan bir bölgede uygulanan mikro veya makro planlamalar anlaşılmaktadır. Bölgesel kalkınma üst ölçekte ülke kalkınması ile ilişkilidir. Bu açıdan bölgesel kalkınmanın sağlanması ülke kalkınmasına doğrudan fayda sağlamaktadır (Öztürk, 2018). Bölgenin kalkınma çalışmalarında başarılı olabilmesi ülke yönetiminin politikalarına bağlı olduğu kadar bölgelere yapılan yardımlara, bölgenin alt yapısına, nitelikli işgücüne, toplumsal sınıfların varlığına, nüfus yoğunluğu gibi bölgenin şartlarına bağlı olarak değişebilmektedir. Özellikle ileri teknoloji endüstrileri ve turizm gibi sektörlerin bölgede yer alması o bölgenin kalkınmasında önemli bir faktördür (Akış, 2011). Az gelişmiş bölgelerde bu endüstrilerin olmaması bölgeler arası kalkınmışlık farklılıklarına neden olan faktörlerden biridir. Az gelişmiş bölgelerde yeni üniversitelerin kurulması politikası bu bölgelerin ekonomik ve sosyal olarak kalkınmasına katkı sağlamanın bir örneğini oluşturmaktadır.

Üniversitelerin bölge ekonomisine katkıları dinamik ve statik olarak ikiye ayrılmaktadır (Kalkan vd. 2019).

1. Dinamik Katkı: Üretim faktörleri miktar olarak değişmeden ortaya çıkan ve uzun vadede faydasının görüleceği katkılardır (Tatlı, 2014). Bu katkı, üretimi ya da kişisel refahı artırmaktadır (Görkemli, 2009). Üniversiteler dinamik katkıları ile toplumun eğitim seviyesinin artmasına ve böylece beşeri sermayenin gelişmesini sağlar (Yılmaz ve Kaynak, 2011).

2. Statik Katkı: Üretim sürecinde üretim faktörleri miktarının değişmesi sonucu ekonomiye sağlanan kısa vadede yansımaları gözlemlenen katkılardır. Üniversitelerin harcamaları nedeniyle ekonomiye sağlanan katkı olarak ifade edilebilir (Görkemli, 2009).

Statik katkı doğrudan, dolaylı ve uyarılmış katkı olarak üç başlıkta ayrılmıştır (Lewis, 1988).

Doğrudan Katkılar, Doğrudan katkılar gelir ve istihdam şeklinde ikiye ayrılabilir. Üniversitede istihdam edilen akademik ve idari personel istihdam katkısına, bu personele ödenen ücretler ve diğer ödemeler ise gelir katkısına örnek olarak gösterilebilir (Acaroğlu vd., 2018).

Dolaylı Katkılar, Emek dışında kalan diğer faktörlerde yer alanların üniversiteye yaptıkları satışlar dolayısıyla gelir ve istihdamda meydana gelen artışı olarak tanımlanabilir. Ayrıca Üniversite öğrencilerinin yaptıkları harcamalar da bu kategori içerisinde yer almaktadır. Ortaya çıkan gelir ve istihdamın hesaplanması oldukça zordur (Atik, 1999).

Uyarılmış Katkılar, Doğrudan ve dolaylı katkılar sonucunda ortaya çıkan istihdam ve gelir artışı olarak tanımlanır. Doğrudan ve dolaylı istihdam sonucunda bireyler elde ettikleri gelirler ile buldukları bölgede üretilen mal ve hizmetler için harcama yaparlar. Bu harcamalar ile oluşan uyarılmış etkiye “Keynezyen Çarpan Etkisi” de denilmektedir (Atik, 1999).

4. Araştırma Bulguları

OTTİ, Kastamonu Üniversitesi İhtisaslaşma vizyonu kapsamında Kalkınma Ajansı desteği ile 2021 – 2025 yıllarını kapsayan beş yıllık bir Stratejik Plan hazırlamıştır. Bu plan çerçevesinde bir takım amaçlar, hedefler, yol haritaları ve performans göstergeleri belirlenmiştir. Kastamonu Üniversitesi'nin İhtisaslaşma alanında izleyeceği yol haritası, kentin ekonomik gelişimine katkı sağlayacak değer oluşumu içerisinde belirlenmiştir. Bu kapsamda değer oluşumu Tablo.5'teki strateji yol haritası ile ele alınmıştır (URL-4, 2023).

Şekil 2: Değer oluşumu

Kaynak: URL-4, 2023

İhtisaslaşma yol haritası belirlenirken iç ve dış paydaşların ihtiyaçları ve beklentileri göz önüne alınmıştır. Yol haritası paydaşların da katılımı ile ortak akıl yürütülmesi sonucunda oluşturulmuştur. Yol haritası kapsamında, ilin ormancılık ve tabiat turizmi alanında kalkınması çalışmalarında üniversitenin rolü ve sorumlulukları belirlenmiştir. Yol haritası ile belirlenmiş olan çalışma konuları ve projeler, üniversitenin mevcut iç çalışmaları temeline oturmaktadır (URL-4, 2023).

Belirlenmiş olan yol haritası kapsamında kritik ihtisaslaşma süreçlerini ve süreçlerde yapılması ön görülen çalışmaları kısaca tanımlayacak olursak;

Nitelikli İnsan Kaynağı Yetiştirmek. Ön lisans, Lisans, Lisansüstü seviyede programlar oluşturmak. Sertifika Programları, Girişimcilik Programları yürütmek.

Araştırma ve Bilgi Üretmek. Ormancılık ve Tabiat Turizmi alanlarında uluslararası düzeyde araştırmalar yapmak ve bilgi üretmek. Bilimsel ve akademik araştırmalara yol göstermek. Yeni araştırma ve uygulama merkezlerinin kurulmasını sağlamak.

Projeler Gerçekleştirmek. İhtisaslaşma alanında yeni projeler ve başarı örnekleri geliştirerek bu projelerin ve başarı örneklerinin diğer ulusal ve uluslararası düzeyde projeler için rol model olmasını sağlamak.

Ulusal ve Uluslararası İşbirlikleri Gerçekleştirmek. Ulusal ve Uluslararası kurum ve kuruluşlar ile şehrin ve bölgenin ekonomik kalkınması ve sosyal yaşamın iyileştirilmesi için işbirlikleri geliştirmek.

OTTİ tarafından 2021 yılında yayınlanan faaliyet raporunda Araştırma, Bölgesel Kalkınma ve Toplumsal Katkı ve İhtisaslaşma konularında stratejik amaçlar ve bu amaçlara ulaşmak için bir takım stratejik hedefler Tablo.6'da gösterildiği şekilde somut olarak belirlenmiştir (URL-4, 2023).

Tablo 5: Stratejik Hedefler

S.N.	Stratejik Amaçlar	Stratejik Hedefler
1	Araştırma Konulu	<ul style="list-style-type: none"> Nitelikli araştırma ve geliştirme faaliyetlerini arttıran yenilikçi ve girişimci bir üniversite olmak Üniversitemizin araştırma altyapısını artırmak Üniversitemizin mevcut proje, patent başvuru ve belge sayısını arttırmak Uluslararası alanda öğretim elemanı başına düşen yayın sayısını her yıl %5 oranında arttırmak Üniversitemiz bünyesinde her yıl 60 adet bilimsel etkinliğin düzenlenmesini sağlamak
2	Bölgesel Kalkınma ve Toplumsal Katkı Konulu	<ul style="list-style-type: none"> Tüm paydaşlarla iş birliğini geliştirmek ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunmak Üniversitemiz bünyesinde her yıl en az 50 adet sosyal sorumluluk projesi/faaliyeti gerçekleştirmek Üniversitemiz bünyesinde her yıl en az 20 adet sosyokültürel, sportif, sanatsal ve turizm faaliyeti gerçekleştirmek Kastamonu'yu UNESCO Gastronomi yaratıcı şehirler ağına dahil etmek
3	İhtisaslaşma Konulu	<ul style="list-style-type: none"> Ormancılık ve tabiat turizmi alanında ihtisaslaşma ile ilgili çalışmaların nitelik ve niceliğini arttırmak rol model bir üniversite olmak Plan dönem sonuna kadar orman ürünleri test merkezinin kurulması ve faaliyete geçmesi Plan dönem sonuna kadar en az 5 adet tıbbi aromatik bitkilerin yetiştirilmesi ve 2 adet odun dışı orman ürününün sanayiye kazandırılması Ormancılık ve tabiat turizmi alanında paydaşlara yönelik her yıl en az 15 adet eğitim, danışmanlık ve sertifika programları düzenlenmesi Batı Karadeniz Tabiat Turizmi Eylem Planını plan dönemi sonuna kadar oluşturulması

Kaynak: URL-4, 2023

Belirlenen bu hedefler doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde yayınlanan faaliyet raporları bölgesel ekonomik katkı açısından incelendiğinde Kastamonu Üniversitesi ihtisaslaşma alanları olan Ormancılık ve Tabiat turizmi alanında 2019 ve 2020 yılları içerisinde üniversite dışında istihdam edilen kişi sayısının 574'e ulaştığı görülmektedir (URL-4, 2023). Kastamonu Üniversitesinin ihtisas üniversitesi olmasından sonra üniversite bünyesinde ihtisas alanında istihdam edilen akademik personel ise 10 kişidir (Kastamonu Üniversitesi Personel İşleri Daire Başkanlığı, 2023).

Kastamonu Üniversitesi akademisyenleri tarafından ihtisaslaşma alanları olan ormancılık ve tabiat turizmi çerçevesinde gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası fonlar tarafından finanse edilen Tablo.7'deki projelere bakıldığında yaklaşık 37.714.000 TL tutarında bir bütçenin ilin ekonomisine kazandırıldığı görülmektedir.

Tablo 6: İhtisas alanları projeleri ve bütçeleri

S.N.	Proje Türleri	Bütçe
İç Kaynaklı Projeler		
1	İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Destekli Projeler (9 Adet)	15.540.872 TL
Dış Kaynak Destekli Projeler		
1	Tübitak (115 Adet)	5.406.294 TL
2	Bakanlık (20 Adet)	3.673.778 TL
3	AB (3 Adet)	453.520 €

Kaynak: Kastamonu Üniversitesi, 2023

İhtisaslaşma kapsamı dışında bakıldığında ise 2023 yılında Kastamonu Üniversitesi akademik ve idari personeline Ocak-Haziran döneminde ödenen maaş ve ücretlerin toplamı 257.560.533 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutar bir doğrudan katkıdır ve ilin ekonomisine gelir katkısı olarak değerlendirilebilir. 2023 yılı güncel verilerine göre Kastamonu Üniversitesinde toplam 1.668 akademik ve idari personel istihdamı bulunmaktadır. Akademik ve idari personelin sayısı ilin ekonomisine istihdam katkısı olarak değerlendirilmektedir.

Yukarıda sayılan statik katkıların dışında Kastamonu Üniversitesinin ihtisaslaşma alanlarında bölgesel kalkınma açısından birçok dinamik katkısının olduğu söylenebilir. Bu katkılardan bazıları şunlardır; İhtisaslaşma alanında üniversite faaliyetlerinden 2019 yılından itibaren yararlanan ve araştırma altyapısını kullanan 94 den fazla kurum ve 1 Milyondan fazla kişi bulunmaktadır. İhtisas üniversitesi olduktan bugüne kadar Ar-Ge alanında çeşitli kurum ve kuruluşlar ile toplam 25 iş birliği protokolü gerçekleştirilmiştir. İhtisas alanlarında bölgesel ve ulusal düzeyde faaliyet gösteren şirketler, dernekler veya kurumlarla yapılan 25 iş birliği protokolü kapsamında 52 ayrı danışmanlık hizmeti verilmiştir. İhtisas alanında toplam 203 eğitim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ihtisaslaşma alanına yönelik toplam 88 ayrı çalıştay, sempozyum, panel ve seminer gibi etkinlik düzenlenmiştir. İhtisaslaşma alanında MERLAB'ta bulunan "tıbbi aromatik bitkiler laboratuvarında" tıbbi aromatik bitkileri içeren ve antibakteriyal özellik gösteren 7 farklı tipte dezenfektan üretimi gerçekleştirilmiştir. İhtisaslaşma alanında Teknokent'te 12 firma kurulmuştur. İhtisaslaşma alanında toplam 30 fikri mülkiyet hakkı (Marka, Patent, Faydalı Model ve Tasarım) tescil başvurusu yapılmıştır. 2023 yılı itibariyle ihtisaslaşma alanında ulusal ve uluslararası düzeyde toplam 100 proje gerçekleştirilmiştir (URL-4, 2023).

5. Sonuç

2023 yılı güncel verilerine göre Kastamonu Üniversitesinin statik olarak bölge ekonomisine katkısında en çok dikkat çeken detay ihtisas alanında gerçekleştirilen projelerin sayısı ve bütçesidir. Toplam 137 proje kapsamında yaklaşık 37.714.000 TL tutarında bir bütçenin ilin ekonomisine kazandırıldığı görülmektedir. Ancak TÜBİTAK, Bakanlık gibi kaynaklardan sağlanan fonlar ülke bağlamında iç kaynak olarak değerlendirilebileceği için AB gibi fon kaynaklarından alınan projelerin sayısının artması ülke ekonomisine de katkı yapacağından bu fonların artması gerektiği söylenebilir. Statik katkılar açısından çalışmada sadece ihtisas alanında gerçekleştirilen çalışmaların yansımaları irdelenmiştir. Üniversite personeli ve öğrencilerinin gerçekleştirdiği harcamalar, yapı işleri kapsamında gerçekleştirilen harcamalar ve diğer alanlarda gerçekleştirilen harcamalar ele alınarak Kastamonu Üniversitesinin ilin ekonomisine katkısı ayrı bir çalışma ile ortaya konulabilir.

Dinamik katkılar açısından en çok dikkat çeken veri ise 2023 verilerine göre ihtisaslaşma alanında Teknokent'te 12 işletme kurulmuş ve toplam 30 fikri mülkiyet hakkı (Marka, Patent, Faydalı Model ve Tasarım) tescil başvurusu yapılmış olmasıdır. Özellikle kurulan bu 12 işletmenin gerçekleştireceği ticari faaliyetler ve oluşturacağı istihdamlar sayesinde bölge ekonomisine katkı sağlanabilecektir. Ayrıca fikri mülkiyet haklarının tescillenmesinin ardından gerçekleştirilecek ticarileştirme faaliyetleri neticesinde hakların lisanslanması ile elde edilecek gelirlerde bölge ekonomisine yansıtılabilecektir. Bu açıdan değerlendirildiğinde dinamik katkılarının artırılması için özellikle Teknokent ve Teknoloji Transfer Ofisi gibi yapıların faaliyetlerinin desteklenmesi ve araştırmacıların yeni buluşlar çıkarabilmeleri için bilimsel çalışmalarının daha fazla desteklenmesi gerektiği ifade edilebilir.

Sosyo-kültürel katkı açısından özellikle ihtisas alanında gerçekleştirilen bölgenin turizminin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin bölge ekonomisine ciddi katkılarının olabileceği söylenebilir. Gerçekleştirilen festival, seminer, çalıştay gibi etkinlikler ile bölgeye sosyo-kültürel olarak katkı sağlanabilmektedir. Bu faaliyetlerin sosyal yaşamı zenginleştirme, sanat ve kültür hayatının niteliğini artırma, yaşam kalitesini yükseltme ve şehir çehresinin değişmesi gibi katkılarının olacağı ifade edilebilir.

Kaynakça

- Acaroğlu, H., Kartal, Z. ve Güllü, M. (2017), “Üniversitelerin Bölgesel Ekonomik Kalkınma Üzerindeki Etkisi: Eskişehir’in Sivrihisar İlçesi Üzerinde Bir Araştırma”, *Anadolu International Conference in Economics*, May 11-13, Eskişehir.
- Akış, E. (2011). Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Kalkınma Yaklaşımındaki Gelişmeler Ve Bölgesel Kalkınma Ajansları. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (44), 237-256.
- Altunç, A. S. ve Yılmaz, H. (2019). Üniversitenin Şehrin Ekonomik Gelişimine Katkısı: Siirt Üniversitesi Örneği. *İktisadi Yenilik Dergisi*, 6(2), 86-106.
- Altuntaş, C. ve Erilli, N. A., (2015). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Sivas ili ekonomisine katkısı. *İktisadi Yenilik Dergisi*, 3(1), 11-21.

- Armstrong, H. ve Taylor, J. (2000). *Regional Economics and Policy*, Third Edition, Blackwell Publishing, UK.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerinde Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15: 99-110
- Blackwell, M., Cobb, S., & Weinberg, D. (2002). The economic impact of educational institutions: Issues and methodology. *Economic Development Quarterly*, 16(1), 88-95.
- Bluestone, B. (1993). *UMASS/Boston: An Economic Impact Analysis*. University of Massachusetts, Chancellor's Office, Boston, MA 02125, Jan, 1993.
- Casellas, A., ve Galley, C. C. (1999). Regional definitions in the European Union: a question of disparities?. *Regional Studies*, 33(6), 551-558.
- Ceyhan, S., & Güney, G. (2011). Bartın üniversitesi'nin Bartın ili'nin ekonomik gelişimine 20 yıllık projeksiyonda katkılarının değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 183-207.
- Çayın, M., ve Özer, H. (2015). Üniversitelerin il ekonomisine katkısı ve öğrencilerin tüketim yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(2), 131-147.
- Dağlar, H. (2018). Kamu üniversite sanayi işbirliği ve bölgesel kalkınma-Tr82 bölgesi örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*. 8 (2), 305-329.
- Görkemli, H.N. (2009). Selçuk Üniversitesi'nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 169-186.
- Gümüş, N. ve Ekiz, N. (2017), Üniversite Öğrencilerinin Tüketim Harcamalarının Şehir Ekonomisine Katkısının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 99-116.
- Kalkan H., Dilek, S. ve Kesgingöz, H. (2019). Kastamonu Üniversitesi'nin Şehir Ekonomisine Katkısı, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi* 54(4) 2019 1707-1725.
- Kanbir, Ö. Karadeniz Bölgesinde İktisadi ve İnsani Gelişme. *Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 58-80.
- Kastamonu Üniversitesi (2021), Ormancılık ve Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Faaliyet Raporu, 2021.
- Kastamonu Üniversitesi (2023), Ormancılık ve Tabiat Turizmi İhtisaslaşma Koordinatörlüğü Faaliyet Raporu, 2023.
- Kastamonu Üniversitesi Personel İşleri Daire Başkanlığı (2023), www.kastamonu.edu.tr. Erişim tarihi: 05.01.2023.
- Kastamonu Valiliği (2023). Yıllara Göre Toplam İthalat ve İhracat (Genel ticaret sistemi) 2013-2021.
- Kılıç, S. E., ve Mutluer, M. (2004). Coğrafyada ve bölge planlamada bölge kavramının karşılaştırmalı olarak irdelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 13(1-2).

- KUZKA-Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, (2021). Yer-Sis Kapsamında TR82 Bölgesi Mevcut Durum Raporu.
- KUZKA-Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, (2023). Bölge Planı Mevcut Durum Analizi.
- Koç, N. (2019). Üniversite öğrenci harcamalarının kent ekonomisine katkısı: Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerine bir analiz. *Third Sector Social Economic Review*, 54(1), 344-365.
- Öztürk, B. (2018). *Bölgesel Kalkınmada Aracı Kurumlar Olan Kalkınma Ajanslarının Türk İdari Teşkilatı İçerisindeki Rolü*. Ekin yayınevi, Mart 2018, 60
- Pastor, J. M., Pérez, F., ve Fernández de Guevara, J. (2013). Measuring the local economic impact of universities: An approach that considers uncertainty. *Higher education*, 65(5), 539-564.
- Sevinç, H. (2011). Bölgesel kalkınma sorunsalı: Türkiye’de uygulanan bölgesel kalkınma politikaları. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*.
- Siegfried, J. J., Sanderson, A. R., ve McHenry, P. (2007). The economic impact of colleges and universities. *Economics of Education Review*, 26(5), 546-558.
- Steinacker, A. (2005). The economic effect of urban colleges on their surrounding communities. *Urban Studies*, 42(7), 1161-1175.
- URL-1, (2023). <https://bolgeselkalkinma.yok.gov.tr>. Erişim tarihi: 10.01.2023
- URL-2,(2023). <https://www.kastabil.gov.tr/>. Erişim tarihi: 15.01.2023
- URL-3, (2023). www.kastamonu.edu.tr. Erişim tarihi: 05.01.2023
- URL-4, (2023). <https://otti.kastamonu.edu.tr/>. Erişim tarihi: 16.01.2023
- Yılmaz, M.K. ve Kaynak, S. (2011), Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Üniversitelerin Rolü ve Yöre Halkının Üniversiteden Beklentileri ile İlgili Bir Uygulama, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(4), 55-73